

A szerkesztő lakása:

Rimaszombat, Deák Ferencz-utca,
12. sz. Ide intézendő a lap szel-
lemi részét érdeklő minden köz-
lemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.
Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Melléklapja: „GÖMÖR-KISHONT T. E. VÁRMEGYE HIVATALOS ÉRTESÍTŐJE.”

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Ujváros-utca 8.
szám alatt (Tóthy-féle házban)
R. Vozáry Gyula tanárnál. — Ide
intézendők a kiadóhivatalt illető
előfizetés, hirdetmény, nyilttér
és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petítor tér-
fogata 6 kr.
Bélyegdij minden beiktatás
után 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala Rimaszombat Ujváros-utca Tóthy-féle házban, nem különben minden hazai postahivatal.
Az előfizetés legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Feltámadás.

Keresztre feszítették az igazságot; az isten-
ember kiállotta a kinszenvedéseket, a végrehajtó
hatalom képviselője oldalába szurta dárdája he-
gyét s kiadá a rendeletet, hogy a nagy halottat
eltemetetik. Elhomályosult a nap, a kősziklák
megrepedtek, sűrű menydörgés közepett óriási vi-
har vonult el a föld felett. — de a keresztfia
aljában a megváltás nagy tragédiája felett kesere-
gve ott állott a remény — két nő alakjában.

A szentasszonyok hittek az igazság diadalá-
ban, eltemették kedves halottukat, de sirját hamar
meglátogatták s ime már harmadnapra örömmel
jelentik, hogy a sirbolt üres, az igazság feltá-
madott.

A keresztyén vallás legszebb gondolata az, me-
lyet a felvilágosodott népek milliói nagy-pénteken és
husvétkor ünnepelnek; az igazság öröktől fogva
van s örökké fog élni. Jöhet idő — a mint volt
— melyben a rossz, felülkerelkedik, de győzel-
me csak pillanyatni s az igazságnak ismét el
kell foglalni azt a helyet, melyet az öröklét tör-
vénye számára kijelöl.

És e törvénynek hódolnak a társadalomban
uralkodó eszmék is; nem volt korszak az embe-
riség történetében, melynek szellemi iránya meg
nem változott volna; vannak esetek, hogy a jó
irányban fejlődő társadalmat az erkölcsi sülye-
dés vetette hátra, — legtöbbször azonban azt ta-
pasztaljuk, hogy a következő korszak az előtte
valónak felette áll.

Korunkat a teljes felvilágosodás korának
szokták nevezni; önmagunk alatt vágunk le a fát,
ha a ezim valódiságában kétkedünk. Mindemel-
lett ki merné állítani azt, hogy világosabban nem

fogunk látni? Avagy nem volt-e meg minden
korszaknak az a gondolata, hogy az igazság ke-
resésében elérte a netovábbat?

Az a sok jó eszme, melyeket a lángelmék
vetettek az emberiség piaczára, testé vált-e
mind? Megérjük-e hogy testé váljanak? A ne-
mes gondolatok tárháza kimerült-e teljesen s ma
már nem lehetne újabb gondolatokat hozni fel-
színre, melyek a kor uralkodó eszméivé vál-
janak?

Oly kérdések ezek, melyekre a beálló szent
ünnepek kétezredéves történetével felelhetünk meg
helyesen. A három nap eszméje halál és feltámadás.
E két eszme uralkodott a világ felett kezdettől fog-
va s uralkodni fog mind az idők végéig. Nagy-
pénteken és husvétkor nemesak a megváltó kin-
szenvedéseit és feltámadását ünnepelik a keresz-
tyén népek, hanem az örök igazság diadalát is,
melynek symboluma Jézus élete. A mindennapi
élet küzdelmei, a magasabb társadalmi élet összes
intézményei, az államszervezet mind egy célra
törekednek; megérni azt a husvétot, mely min-
den téren az ige testté válását hirdeti.

A mint ez idő szerint egyetlen földi halandó
sem mondhatja el magáról, hogy tökéletes, e
legvégső epithetont azokról sem mondhatjuk el, a
mit emberek alkottak. De tökéletességre töreked-
nünk kell, hogy minden husvét alkalmával egy-
egy igazság napfényre derüljön s ugyanannyival
az emberiséget gazdagabbá tegyük.

Ne legyünk elfogultak s valjuk be, hogy
van még sok olyan a mit nem láttunk, de ter-
jesszük a világosságot, hogy társadalmunkban
mentől kevesebb legyen a sötét pont.

— u.

Nagybőjti elmékedések.

VI.

„Servus Gallik, egyformák vagyunk!” így
üdvözölte Bohó Lojzi, a szellér cigány, földes-
urát azon napon, mikor a vármegye kiküldött
biztosai megmagyarázták a népnek az urbériség
eltörléséről szóló törvényt.

„Servus Lojzi, már most egyenlők vagyunk!”
— viszonzta Gallik az üdvözlést, mikor az első
es. kir. megyefőnök proclamatiója megjelent s
megértette a néppel, hogy mi az a törvényes
rend.

Melyiknek volt igaza?

Minél mélyebbre hatol a kutató ész a köz-
igazgatási reformjavaslat misteriumaiba, annál
világosabb nyomait találja annak a törekvésnek,
mely a multakkal szakítván, országot teremtené
nemzet nélkül, rendszert szellem nélkül; Ausztriát
Magyarországon.

Az Izdenczyek fajtája nem halt még ki.
Akad Magyarországon ember mindenre! — Min-
dig így volt.

Ha mégis ki lehetne annak szükségét mu-
tatni, hogy az oly féltékenyen őrzött, annyi ki-
ontott vér árán megtartott jogok s intézmények
feladassanak, lényegükből kiforgatassanak! — és
a hatalomra ruháztassanak, melynek ezéljai soha-
sem azonosok a testével, mely az egész nemzet.

A szenvedély rossz tanácsadó, de a félelem
még rosszabb!

A munka küzd a tőkével. A tőke a jogra
hivatkozik. — A munka jogot követel. A tőke
erősebb, mert a hatalom őt támogatja. — Kelet-
kezik a rend bontás. Rendnek pedig muszáj len-
ni. — Karhatalom avatkozik a dologba. Jjede-
lem, véres fő a vége. — Ime a modern állam!
Benne a humanizmus sehol, és sehol a Krisztus
szerint való keresztyénségnek — a felebarátiság-
nak — nyilvánulásai.

Örökös ellentét, surlódása az ellentéteknek,
örökös inger a harezra!

mét, mi ő. A legnagyobb magyar költő egyetlen igaz
szerelemének imádott ideálja, maga is költő, szép, szel-
lemes s a mellett különöz a rendkívüliségig.

Hanem talán mindez nem tette volna regényhősövé;
azzá őt egy tévedése tette, egy tévedése, melyet a közvéle-
mény — a világ ez első nagy hatalma — meg nem boesájt-
hatott neki. Midőn elvetette a ragyogó nevet, melyet neki a
magyar nemzet legnagyobb költője öröklő hagyott, midőn
másodszor férjhez ment, alig egy évre első férje —
Petőfi — halála után, akkor bámultak el oly emberek,
s kérdezték egymástól: „De hát miféle asszony ez?” A
felelettel hamar készen volak. Nem is esoda! Szinte hihe-
tetlen ez az asszony, kit a sors arra szemelt ki, hogy egy
kor legnagyobb költője — kihez hasonlót századok szül-
nek — rajongó szerelemmel szeresse, kit e nagy költő
megörökített, mint megörökítette Petrarca — Laurát, s
kit a költő szerelme oly magas piedestálra emelt, hogy
minden nő felett messze kiválják, — hogy az a nő egyszerre
leszálljon arról a magas piedestálról — s közönséges asz-
szony legyen! Szendrey Julia megtette ezt, — s ebben all
az ő tragikuma. Mielőtt ítéletet mondanánk ez excentrikus
nő felett, tekintsük át élte egynemely kimagaslóbb moz-
zanatát.

Szendrey Julia nem közönséges nőnek született. Ha-
nem szeret belé Petőfi, ha nem lesz belőle Petőfiné, még
ugy is, mint Szendrey Julia, kiváló nő lett volna. Mint
említett, költőnő volt, s versei ép úgy mint prózája gyö-
nyörűek. Különöz volt teljes életében — gyermekkorától
kezelve. Mindennel bírt, mire egy társasági nőnek szük-
sége van, de azért nem szerette a társaságot. Mint min-
den regényes hajlamú nő, Julia is inkább szeretett félre-
vonulni a kertü lugasba, s elmerülni abba a csodás világ-
ba, melyet nekünk — szegény halandóknak — a költők
mutatnak meg. Az illatos, esinos nyakravalóju széptevő-
ket ki nem állhatta, kérőin, — szép, előkelő fiatal em-
berekben egymásután tudott, s aztán férjhez ment Pető-
fihez, ki se szép, se előkelő nem volt, csupán csak —
nagy költő.

Szerelmi viszonyuk nem mult el minden zivatar
nélkül. Egyszer egy összekocczanás után Petőfi meglátta
Debreczenben játszani Prielle Kornéliát, az ottani színház
szép naiváját, s a második felvonás után e szavakkal ron-
toit be a meglepett színésznőköz: Kisasszony én Petőfi
vagyok, akar-e a feleségem lenni? Együttal az esküvő

T Á R C Z A.**Az én románczom.**

Szép, virágos tarka réten,
Csacska esermely közelében
Egy fücska fut, szalad;
Im' előtte pille lebben
S ő utánna mind mélyebben
A patak felé halad.

Száll a lepke lenge szárnyon,
Tovaszáll a zöld virányon,
S a fin nyomán halad; —
Néha-néha majd elkapja,
De a mint még üzi, hajlja,
A patakon túl marad.

Szól a fin: „Már hiába, —
A pataknak tulpartjára
Könnyen át nem juthatok,
És a pillét üldözöbe
Nem vehetem, mert előmbe
Gátat vetnek a habok.”

S a mint melán néz utánna,
Néglátszik, hogy leghőbb vágya
Száll a pille szárnyain,
S állva bár itt el nem éri
Vágyó szemmel mind kíséri
A pillangót utain.

Majd valami titkos érzet
Azt susogja: Miért nézed?
Mért nem mégy át a vizen?
Nosza, rajta menj utánna
Me hagyd tova szállni, hátha
A pille tiéd leszen?!

A pataknak tiszta habja
Lábainál fut loesogva,
Fut loesogva sebesen, —
Mit gondol a balga gyermek? —

Látva a kicsinyke medret
Beleugrik hirtelen.

Száll a lepke lenge szárnyon
S megpihen a zöld virányon,
Mert ki üzte elmaradt;
Ottan nyugszik eltemetve,
Minden vágya elfeledve
A esalóka hab alatt.

Csalfa képek . . . röpke álmok,
Mik vágyaink tápláljátok —
Messze . . . messze . . . tőlem el . . .
Csaló fénytek nem kell nekem,
Rég meguntam már azt lelkeim
S titeket nem ünnepel.

Ladányi Béla.

Petőfiné Szendrei Julia.

Motto: „Gyarulás, asszony a neved!
Csak egy rövid hó: még cipője sem szakadt el,
Melyben atyám testét kísérte ki,
Niobe módra könnyűvé válva, — s im,
Im, ő épen ő Atyám öcsésével egybekél — —”
Shakespeare; Hamlet.

Volt idő, amikor az emberek villámokkal dobá-
lítottak, — még pedig fölfelé. Ekkor született meg a ma-
gyar szabadság; hanem azok olyan emberek voltak, akik
értettek a villámhajigálásához s meg nem égették kezüket
az égi tüztől. Nagy idők, nagy emberek! Olyan emberek
voltak ezek, a kiknek nem tetszett a föld forgása, s azért
más irányban indították. A legnagyobbak egyike, kiről meg
nem felejtkezhetünk akkor, midőn e korról megemléke-
zünk, a legnagyobbak egyike, ki lángot árasztott magá-
ból s e lánggal egy országot gyújtott fel: Petőfi Sándor.
Meg kellett említenem, néha nem róla, hanem feleségé-
ről, Szendrei Juliáról, akarok beözélni arról az asszony-
ról, kit egy ország bámult, imádott, kinek fejét a nem-
zet marttyromság diaskoszorujával vette körül, s kit az-
tán megvetett, lábbal taposott, s még életében kitörült
az élok sorából. — Egy nő, kinek élete nyitott könyv
elöttünk, kinek minden tettét ismerjük, — s mégis
ismeretlen előttünk. Alig van az újabb korban ma-
gyar nő, ki annyira magára vonta volna az utókor figyel-

S azt mondják: viharban a nádszál erősebb a derék tölgyénél!

Az osztrák általános polgári törvénykönyv 1854. évi május hó 1-ével lépett életbe Magyarországon. És voltak, a kik azt bizonyították róla, hogy alapeszméje a democratizmus benne. — Pedig dehogy — kapcsolatban a közigazgatási szervezettel, csak kivált egy központ számára, mely exterritoriális volt.

A lejtőknek hasonló kiegyenlítése, a színvonalozás az alapfogolata a reform-törvényjavaslatnak is.

De hát akkor miért nincs meg a bátorság ugyanazon célra ugyanazon eszközöket alkalmazni? — Miért szükséges compromittálni az új rendszerben azokat a történeti és határozottan más rendszerbe illő neveket, mint: főispán, alispán, jegyző, szolgabíró.

Hiszen a törvényjavaslat egyszerűen nem őszinte cöpiája a boldogult Bach-rendszernek, melyben a főszerep a Comitatus-Vorstandé, a ki körül csoportosulnak a titkár és commissariusok; Amtstagokkal a járásban, melyre mint bizalmi férfiak a jegyzők és bírák hivatalosak, hogy megbeszéljék — dehogy beszéljék — hogy átvégyek a bizalmas természetű utasításokat, melyeket jobb nem bizni a papírosra.

Mily üres és hiábavaló volt az a küzdelem 1868-ig! Mily hü és éretlen volt az a tüntetés 1861-ben a báró Bach nevével nevezett ezülvárosok ellen! — A politikai érettségnek mily erős satírja Jókaynak azon időbeli „Már siess hazádba vissza...” travestált Napoleon marsa!

Ha a közigazgatást államosítani kell — mint azt a haza legutóbbi keleti bölesei prédikálják — az csak azon módon lehetséges, minden következményeivel együtt, mint azt a Bach rendszere kifejtette: tehát nem főispánnal, alispánnal stb., hanem megyefőnökkel, első, második stb. biztossal, főnöki titkárral és uniformisban.

Akkor tiszteleg nem esik, ha a megyei pénztárkezelés is megszüntetjük, mert akkor a tekintetes vármegyének semmi beleszólása többet nemcsak a kezelésbe, hanem a felhasználás tekintetében való rendelkezésbe sem.

De hogy mi jogon is lehet a vármegye különböző ezélokra alapított pénztárait megyei kezelés alól elvonni. — még azokat is, melyek nem a közadók módjára kivetett és beszédett, de társadalmi uton fáradságosan gyűjtött pénzekből alakítottak?

Azt mondják azért, mert az állam nem fizetheti a vármegye pénztárnokait; ha pedig a vármegye maga fizetné, a tőke vagyonnak évi kamattjévedelme elvonatnék nagyobb részében rendeltetésé ezéljától! Az pedig nem valószínű, hogy a vármegye hajlandó volna e ezéla magát megadóztatni!

Hát ez elég világosan megokolja a szándékot, kevésbé a jogot. Az adóztatás tekintetében pedig úgy látszik erősebb kérdés az, vajjon megengednék-e az adó-alapokat oly aggodalmasan őrző felsőbb fórumon?

Jó! az árvapénzeket az állam már lefoglalta a maga számára — mondjuk kezelés végett.

Atveszi a vármegye házi pénztárában kezelt különböző alapok összes pénzeit — hol a garancia?

Mily jogosulatlan bizalmatlanság! mily hazafiatlan és vakmerő gondolat, hogy az állam kezelésében a vármegye pénzei nem lennének biztos helyen!

Oh igen, kétségkívül, hanem hát, mert az bizony mégis csak úgy van, hogy az a pénz, a mi a kir. adóhivatalok kezébe befoly, a folyó kiadások fedezésére ki is szokott adatni. Természetesen, mert másként az állam nem is fizethetne utánna kamatot. Pedig fizet! És honnan? — Abból a circulus vitiosusból, abból a malomtaposó kényszerűségből, a mit adónak nevezünk.

Ellenőrzetlen adósságnak pedig nem kell sikkasztó, elvész az magától is — az adó terhére.

A regálé-jog után még ezt az áldozatot is meghozhatná az ország, imminens nagy veszedelem esetén. — Hol fenyeget az a nagy veszély ma vagy holnap?

Nem egészen annyira kényes természetű, de nem kevésbé nem alkalmas kedélyeskedésre a közigazgatási igazságszolgáltatás sem. A kormány magának vindicálja a legfőbb bíróságot.

Vagy kormányoz, vagy bíraskodik.

De ne bíraskodjék.

Ha jól akar kormányozni, elég teendője van bíraskodás nélkül is.

Nem helyes az, hogy a miniszterek adjanak ki elvi határozatokat. Minden ily elvi határozat eltérés a törvénytől. A miniszterek hatalmi körének érdekeltége sokszor erősebb a hajlandóság-nál konkrét esetekben egyenlően igazságosnak lenni.

Vége is, ha az a hatalom, mely kezében van — mert bizony van elegendő — kevés volna arra, hogy az idáig törött uton kivezesse népet az ígért földére; nincs a hatalomnak az a teljessége, melylyel népet összetarthatná járhatlan utakon.

A hol az absolutismus tenyészni kezd, ott rakja fészket a nihil. — Caveant consules!

Ósdi Rökönyő.

Ipartestületek alakítása.

A „Gömör-Kishont” folyó évi március 12-én megjelent 11-ik számának hiv. mellékletén közöltük a kereskedelmi miniszternek a megyéhez intézett azon rendeletét, mely ipartestületek alakítására buzdít.

Valóban jellemzi a helyzetet, hogy az ipartörvény érvényének hetedik évében a kormány kénytelen agítani egy oly intézmény alakítása érdekében, melyet iparosaink maguk sürgettek s melytől sokat vártak. Kisiparosaink, sajnos, e téren sem akarják megérteni létfeltételeik egyik eszközének jelentőségét, s nem élnek azon jogokkal, melyet számukra autonómia révén az ipartörvény által biztosítottak. Pedig az ipartestületi szervezkedés teszi azt lehetővé, hogy osztályérdekeikre önködjenek és fejlődésük szükséges feltételeit támogassák.

Azon általános elkedvetlenedés, mely a kis ipar hanyatlása folytán beállt, megfosztotta a kisiparosokat minden erélytől, holott a dolgok természetes rendje sze-

A felséges nép elbukatta azt, akinek a versei őt felszabadították. Megválasztották a tiszteletes ur fiát, mivel hogy az derék, tekintélyes kinézésű ur volt, pénze is volt, megyei compossor is volt, Petőfi pedig se egyik, se másik, csupán lángész. Ez pedig akkor is elég gyöngye qualificatio volt a képviselőségre! Ezzel a tördőfessel a szívében, — melyet a hön szeretett néptől kapott — elment katonának, és Segesvárnál kapott egy másik sebet — a népért. Ez aztán megölte. Így lön örökre gyászos emlékü a segesvári esatavesztés, egy buta kozák tette azzá, nem is sejtve, mit tesz, midőn a fiatal örnagyot leszurja. Hol volt a magyarok istene, hogy léüsse a felemelt kezét?!

Igy halt meg a költő. A nemzet, midőn önmagát siratta, ráért még érte is gyászolni. Siratta a költőt, de remélte, hogy él s visszatér. Nem hitték, s nem bírtak a gondolattal megbarátkozni, hogy Petőfi meghalt. Leghamarabb elhitta a felesége, Szegény Petőfi! mindenki előtt halhatatlanná tudta magát tenni, csak a felesége előtt nem.

Szendrey Julia eddig is ünnepelel nő volt, hanem most, férje halála után, még érdekesebbé vált. Egy szenvedő, gyászos asszony mindig szálnalmat és érdekeltéget kelt. Hát még ha az Petőfi Sándornak özvegye a „feleségek felesége.” Eleinte remélte az özvegy, hogy férje életben van. „Minden nap éledt, minden este kihalt szívében a remény,” mikor pedig mindinkább megbizonyosodott arról, hogy özvegygyé lett, — mint levelei mutatják — örült kétségbeesés fogta el. „Szívem hasonlít egy koporsóhoz, melyben szünet nélkül öröklő, fáradhatatlan férgek rágódnak a holt testen,” írja egy barátjához. Majd tovább: „Irtóztató volna, ha hiába élnék, hiába vonszolnám egyik napról a másik napra e hitvány, elátkozott életet, ha hiába volna reményem, hogy láthatom még Sándort az életben! Pedig ha itt nem látom, soha se fogom látni egy örökkévalóságon keresztül. Soha! érti ön, mi ez nekem? Nekem, ki önkívüle nem szerettem soha senkit és semmit! Jaj annak, ki csak egyszer szeret!” És nem sokára e szép levél megírása után Szendrey Julia férjhez ment Horváth Árpáddal! Ugyan hamar megfelelt a szép özvegy a költő kérdésére: „Oh mondd, ha előbb halok el, tetemünre könnyezve borítsa-e szemfődet? S rá bírhat-e majdan egy ifjú szerelme, hogy elhagyod érte az én nevetet?” Bizony el tudott felelkezni Szendrei Julia a költő szerelméről, eldobta az özvegyi fátyolt. Hanem a társadalom ítél s ítélete kéré-

rint ép az általános hanyatlás megátlása szempontjából kellett volna kibaszniuk azon erőt, mely a t ö m ö r ü l é s b e n rejlik. A kisiparosok eljárása fájdalmasan mutatja azt a sötét képet, hogy sorsuk jobbrafordulásán nem biznak s valódi keleti fatalizmussal engedik át az idők vasfogának megviselet épületüket, a nélkül, hogy annak jókarba helyezése legalább csak az első lépést megtennék, a mi utóvégre is minden modern haladásnak alapja, hogy t. i. szervezkedjenek. Folyton telvük sorsuk miatti parancsokkal, melyek jogosságát, ha nem is vonjuk ugyan kétségbe, de logikai folyománya volna ezen panaszlitániaknak, hogy minden lehető elkövesse annak megmentésére, a mit egyáltalán megmenteni lehet. Nem mondjuk, hogy az ipartestület oly tökéletes intézmény, mely egyedül biztosítja az állapotok jóra fordulását de legalább és mindenesetre nyújtja azt a lehetőséget, melyre elsősorban van szükségük kisiparosainknak: a tömörítés törvényes alapját.

Az ipartörvény 126. §-a értelmében a testület feladata a rend és az egyetértés fentartása, a hatóságok ez irányu működésének támogatása, az iparosok érdekeinek előmozdítása s haladásra serkentése. Gondoskodik az ipartestület arról, hogy az iparosok és segítők között rendezett viszonyok álljanak fenn, rendezi a tanonczügyet; a munkaadó iparos segédszemélyzete közötti surlódásokat stb. elintézi, segélypénztárakat létesít, az anyagi érdekeket szövetkezetek alakítása által előmozdítja s a hatóságokat az iparügy tekintetében kellőleg tájékoztatja.

Ezek az ipartestületek feladatai felelősek volna fejtegetni, hogy ezen, a jövő egész szociális programját mintegy felőlelő tevékenységet az iparosztály tényleg kifejtené, igen sok baj és panaszunk venné elejét S ha ehhez még hozzá vesszük, a mint a szóban forgó rendeletben is ki van emelve, hogy a gyári és ipari alkalmazottak betegsegélyezéséről szóló s legközelebb már életbelépő törvényben, valamint az előkészítés stadiumában levő munkás balesetbiztosító javaslatban az ipartestületek utján szép hatáskör van kisiparosaink részére fenntartva, melyek együttvéve védeni alkalmasok a munkaadók érdekeit a munkásosztály körében mind erősebben nyilvánuló u. n. szociális tendenciák érvényre jutása ellen; valóban sajnálkozó esodállattal lehet szólni arról a közönytől melyet iparosaink ez ipartestületi intézmény körül tanusítanak.

Az ipartestületek sok helyt az általánosokokon kívül azon különleges ok miatt nem jöttek létre, mert a meglévő ipartársulati tagok a társulat szerzett vagyonát féltették. E félelem teljesen alaptalan, mert az ipartörvény 125. §-nak harmadik pontja szerint ha az ipartestületbe beolvadó szaktársulatnak külön ezélokra rendelt vagyona van, az a testület által az illető külön iparágat ü z ö k ez é l j a i r a külön kezelendő.

Gömör megyében ez idő szerint Dobsinán, Pelsőözön, Putnokon és Rimaszombatban, összesen tehát négy helyütt van ipartestület. A miskolci kereskedelmi és iparkamara már évekel ezelőtt sokat megtett az ipartestületek alakítása érdekében. S ker sajnos nem mindenütt kísérte, mert p. o. „Rozsnyón és Jolsván az ipartársulatok merev ellenállásán s illetékes helyen passzolt testületi jogok bitorlásán tört meg a siker.” *)

Azóta pár év letelt. Azt hisszük, hogy iparosaink nagy része belátta az ily állapotok tarthatatlanságát s talán ma hajlandóbb, mikor erre felülről is felhívattik, ipartestületek megalakítására. A ki a ezélt akarja, akarnia kell az eszközöket is. Ha segíteni akarnak a kisipar bajain, meg kell ragadni a kénálkozó, ha még oly esékely alkalmat is, nem pedig elkeseredett dikeziókban „nagymondások”-ban keresni a vigaszt. Vessenek egy pillantást egyik másik hazai ipartestület tevékenységére s nézzék meg, de lássák is meg, hogy mit tettek, azok az önségély terén, melyre törvény által biztosított alapul az ipartestületi intézmény kínálkozik.

Sugár Ignác.

*) A miskolci kereskedelmi és iparkamara jelentése az 1889. évről 15. l.

idejét is kitzúte: a harmadik felvonás végét. Az igenlő válasz után rohant Petőfi a papért. Hanem ez — Petőfi szerencsésére — nem akarta őket oly gőzerővel összeadni, Petőfi aludt egyet, s reggelre mást gondolva visszafordította a kocsiindját Erdődre, Juliához. Az eljegyzés megtörtént. Esküvő előtt így szólt atyjához Julia (atyja ellenzte házasságát) Atyám nem Fízi, hogy boldog leszek Sándorommal. Igazra lehet! Csakhogyn én a tartalmas könyveket mindig többre becsültem, mint a szép kötésűeket. Második házassága óta számtalanszor felvetették a kérdést, hogy szerette-e vajjon Julia Petőfit? Vagy csak hiúságból ment hozzá! Hízelgett neki az, hogy az ország legnépszerűbb költőjének felesége lehet? Ez mind képtelenség bizonyos, hogy Julia szerette Petőfit, még pedig úgy, a hogy csak egy szenvedélyes, excentrikus asszony tud szeretni. Az mindogy, akár Petőfi személyébe akár csak verseibe volt szerelmes, de szerette. S ha nem szerette házasságuk előtt, meg kellett szeretnie a alatt, meg kellett volna hódolnia a férje mérhetetlen szerelmének. Mert az nem hogy gyöngyölt volna házasságuk alatt, hanem még napról-napra erősödött. Julia elmondhatta magáról, hogy a költő egy ideig hűtlen lett érte — a papíroshoz, a mi pedig nagy szó egy költőnél. S olyan gyöngédséggel, olyan vigyázattal bánt a feleségével, mint kényes üvegházi virággal a gondos kertész. Szörnyen vigyázott, nehogy nejt barátai valami illetlen szóval megsértsek. O, ki azelőtt pedig nem igen tett lakatot a szájára, most az illelme nek szigorú őre lön. Jókai beszéli, hogy egyszer Orlai Somával, egy — szende, ártatlan fiuval — együtt ebédre volt hivatalos Petőfiknél. Ebéd után Orlai valamelyik politikust kezdi szidni, Petőfi dühösen mereszti rá a szeméit, s mikor a felesége kimegy a szobából, imígyen tisztelt meg barátját: „Édes fiam én nagyon szeretlek s becsüllek téged, hanem a feleségetemet még jobban szeretem; azért hát arra kérék ne beszélj a feleségem előtt illetlenségeket”. Orlai elsápadt: „az istenért hát mit mondtam?” „Te szerencsétlen”, feleli Petőfi, „már nem is emlékszel rá? Hyesmit mondani a feleségem előtt, hogy — fene!!”

Petőfiné, ha csak lehetett, mindenüvé elkísérte férjét; vele volt Szabadszálláson is, hol P. képviselőnek lépett föl.

A bizonyos tekintetben nagyravágyó asszony maga is őszintőzte férjét, hogy felléjen. Petőfi megbukott.

hetetlen. Börtöne a megvetés, melyből nincsen visszatérés. E társadalom ítél Julia fölött is. Azok, kik még tegnap barátai, barátinói voltak, most nem is köszöntötték ha az utcán találkoztak vele, fejüket elfordítva mentek át a másik oldalra. Még Arany János is, a szelid, békülékeny Arany, keserűen veti szemére „A honvéd özvegye” ez költeményében. (E költeményt — kiméletből — csak Szendrey Julia halála után adta ki a költő) „Majd fölve a bánatos mezt, és arca rózsaszín leve, ő is azokhoz lön hasonló, kiknek „szép özvegy” a neve!”

Horváthné érezte a szemrehányást, s igyekezett magát mentgetni. Egykor meglátogatta Wachott Sándorné régi barátinójét, egyike azoknak, kik inkább szánták, mint megvetették a szerencsétlen asszonyt. Juliát egy kereveten pihenve találta, fején egy piros (!) szerb sapka, szájában füstölő cigarettá. (!) A kerevet fölött függött Petőfi arcképe. És Szendrey Julia e kép alatt ülve nyugodtan olvasta Sándornak valami érdekfeszítő, sensutiós regényét! Barátinója kérdéseire, megmenteni igyekezett magát. Férje eltűnése után — amint beszélt — atyjához Erdődre ment, hogy bevarja Petőfit, ha ugyan életben van. Azonban atya szemrehányásai és szidalmi, melyekkel férjét illetve anynyira elkeseríték, hogy kis fiát, Zoltánt, nővere gondjaira bízva, Pestre jött.

Alig érkezett ide, már udvarlók vették körül az érdekes és szép asszonyt, tokolokók, kik jó hírnevétől akarák megfosztani. Kétségbeesett, nem volt hova fordulnia, ekkor ajánlotta fel kezét Horváth Árpád, s ő, mint utolsó menedéket elfogadta azt.

Ez a magyarázat nem menté föl Szendrey Juliát az emberek ítélete alól. A világ gunyja különben is olesó! Magára maradt bánatával s talán emlékeivel a multra. Hervadt, érezte, hogy feleslegessé vált a földön s meghalt megöregedve abban a korban, midőn mások még fiatalok. Meghalt elfelejtve, szerencsétlenül 1868-ban. A lapok két sorban jelentették, hogy Szendrey Julia „hosszas szenvedés után sepe. 8-án jobblétre szenderült.” Ez volt az annyiszor megemlégelt Juliának nekrológia!

Élte utolsó előtti évében egy barátjához így szólt: „Én már csak nagyon rövid ideig élek. Majd ha már eltemettek, emlékezzék meg ön rólam valamelyik lapban. Ön ismert engem, ön nem fog engem bántani.” „Vajjon valóban ismertem-e őt?” mondja a jó barát.

Schweiger Béla.

Hol született gróf Andrássy Gyula?

Azt mondja a fáma, hogy Gömörben, még pedig Oláhpatán. Ezt mondták annak idejében a napilapok is mind — a megyei sajtó nem különben. De ezen állítás egy nagy történelmi tévedés, mely történelmi tévedésben még az „Akadémiai Értesítő” is bele esett február hó 15-én megjelent számában, mert gróf Andrássy Gyulát szintén Gömörmegye oláhpatáki születésűnek mondja: „Csikszentkirályi és krasznahorkai gróf Andrássy Gyula 1823-ban márczius 8-án Oláhpatákon Gömörmegyében született.”

Ezen állítás a történelmi ténynek meghamisítása, és ezt nekem, mint legilletékesebb egyéneknek szent kötelességem — helyreigazítani.

Igaz, nem rajtam mult eddig sem, hogy a tévedés ninesen helyreigazítva, a mit tehettem megtettem — de a hová fordultam, felvilágosításomat figyelemben sem veték. Jól tették.

Sajnálom, de meg kell történnie, és én gróf Andrássy Gyula születését Gömörmegyéből még pedig Oláhpatakáról átteszem: Kassára.

A nemes gróf Kassán született.

1878-ban Kassán hivatalnokoskodtam. Ugyanez esztendő december 4-én a „Vasárnapi Ujság” nagyérdemű, még most is életben levő fíradhatatlan szorgalmu szerkesztője: Nagy Miklós úrtól egy express levelet kaptam, a melyben felkértem, hogy miután a nemes gróf maga sem tudja bizonyossággal születésének helyét, de valószínűleg Kassán született, nyújtsak segédkezet a történelmi tény felderítésére. A megbízatásnak megfelelően, a kath. plebániái hivatal készséggel rendelkezésemre bocsájtván az anyakönyvi kivonatot, a melyről én a „Vasárnapi Ujság” szerkesztőségét december hó 6-án délelőtt távirati uton értesítettem.

A „Vasárnapi Ujság” 1878. december 8-án, a 49-ki számában ezeket írja: „Gróf Andrássy Gyula születési helyét, a „Vasárnapi ujság” mult heti számában megjelent közleményünkben nem jegyezhetők fel, mivel lapunk beáértáig nem értesültünk hitelesen, hol született. Maga gróf Andrássy se tudja egész bizonyossággal. Erre nézve most december 6-iki kelettel a következő táviratot vesszük Kassáról: „Gróf Andrássy Gyula született 1823. márczius 3-án Kassán. Megkeresztelték márczius 7-én. Keresztapja id. gróf Andrássy Károly. Keresztanyja Szapáry Julianna szül. Csáky.”

Ez a történelmi tény. Ez a matrikulai kivonat. Ezt meghamisítani nem szabad.

A „Vasárnapi ujság” ez esztendői 7-ik számában az „Akadémiai Értesítőből” átvett vezércikkben pedig az állítatik, hogy gróf Andrássy Gyula Gömörmegyében Oláhpatákon 1823 márczius 8-án született. Ennek kiigazítására a lehető megtevén, és nem eredménytelenül, a mennyiben ugyanezen ujság ez évi 8-ik számában a következőket mondja gróf Andrássy Gyula születési helyére nézve: „Gróf Andrássy Gyulának lapunk mult számában az „Akadémiai Értesítő” után közölt életrajzában hibás az az adat, hogy Oláhpatákon Gömörmegyében 1823. márczius 8-án született Gróf Andrássy Gyula 1823. márczius 3-án Kassán született, a mint ezt 1878-ban ép a „Vasárnapi ujság” kiderítette. Maga a gróf sem bír akkor biztos tudomással születése helyéről, és e felől megkérdezte, azt felelte, hogy úgy hiszi, tán Kassán született. Szerkesztőségünk egy Kassán lakó munkatársunk: Vidonyi József ur segítségével szerezte meg akkor az anyakönyvi kivonatot. Előbbi életrajzában mindig Oláhpaták volt említve születési helyül, és e hibás adatot a mult héten mi is elmulasztottuk kijavítani.”

Remélve, hogy ezen pár felvilágosító sornak a tek. Szerkesztőség helyt adand becses lapjában, maradtam hazafias tisztelet és üdvözléssel híve s alázatos szolgálja.

Rozsnyó, 1891. márczius hó 22.

Vidonyi József.

Helybeli hírek.

Adomány. A helybeli e. prot. főgymnásium alapítókének gyarapításához Dapsy Viktor ur száz forinttal járult. A fejlődés létráján fokoként emelkedő gymnásium hivatásának magaslátára csak akkor emelkedhet, ha anyagi tekintetben is erős alapekre támaszkodik; a gymnásiumi ig. választmányja ez idő szerint egy erős alap megteremtésén fáradozik, ezért halás köszönettel fogadja az oly nemes adományokat, melyek a cél elérésére segítséget nyújtanak.

Rchter Adáért, verseczi községi reáliskolai tanárt, városunk született, utjabban ismét nagy kitüntetés érte, a mennyiben a vallás és közoktatási miniszterium egy-egy évre 1000—1000 forint ösztöndíjjal külföldi tanulmány-uttra küldi Német- és Franciaországba.

Örömből — pyász. Vagy tíz nap előtt dr. Zehery István helybeli fiatal orvost egy kis leány gyermekkel ajándékozta meg felesége. A szülők, kik ez örömhöz különben is súlyos aggodalmak árán jutottak — alig élvezhették a szülői első örömeiket, mert a kérelhetetlen halál kiragadta karjaik közül a piezi teremtményt, apró lelkét felvitte oda, hol „szelb a rózsá, tisztább a patak, zengőbbek a dalok.” Az általános részvét enyhítse a kesergő ifju szülők bánatát!

Halálozás. Stolez Sándor gépész neje hosszas szenvedés után Rimaszombatban elhunyt; halálát férje, öt kis gyermeke és nagy rokonság siratja. — Özv. Soós Jánosné érdemes agg polgárnő elhunyt a mult napokban, valamint Senka János nyugalmazott börtönőr is.

A huséti ünnepekre követekül kimentek a főgymnásiumi tanuló ifjuság közül: 1. Gömör-Székáros, Alsófalu, Felfalu, Visnyó, Raás; Kovács László VIII. — 2. Szuha, Szuhafő, Zádorfala; Vitályos József VIII. — 3. Hubó, Lenke, Keszi, Köveces. Sz.-Király; Vinis Viktor VIII. — 4. Szátor, Bellény, Martonfala; Pál Gyula VIII. — 5. Aggtelek, Jósafő, Petri; Ablonczy Pál VIII. — 6. Szin, Szögölget, Perkupa; Asztalos Kálmán VII. — 7. Zehery, Pokorágy; Katona István VII. oszt. tanulók.

Paal Gyula „Elbeszélések” című munkájának egy tiszteletpéldányaért Jakó Pálné urnó ő nagysága, ki a Tompa szerelméről írott elbeszélésnek még maig is élő alakja, tíz forintot küldött be Batizról a felállítandó szobor javára. — Ugyanez alkalommal felemlítjük, hogy a kiadott beszélykötetről egyik legtekintélyesebb szépirodalmi lapunk: a „Fővárosi Lapok” a következőképen nyi-

latkozik „Irodalom és művészet” című rovatában: „Paal Gyula a szépirodalomnak csendes munkása; kisebb tehetségű, de nemesebb ideálra törekvő író, kinek műveiben a hazaszeretet, erény, meg a magasabb eszmék iránt való lelkesedés jó magyar stílusban nyer táplálékot. A kötet első beszélye: „Tompa első szerelme” igaz, meleg, de vázlatos adatok után indulva, hű képet igyekszik adni a nagy költő egyik legszentebb érzelméről, ifjúkori legédesebb felejthetetlen szerelméről. — „A fehér arcz.” egy tanító története, „Szerlem és Bosszu” erdélyi történet magyar és oláh szereplőkkel míg az utolsó: „A drótos tót árvája” a felvidékre vezet. — Valamennyi novellában szépen elsimulnak az éles konfliktusok. — A „Budapest” című politikai napilap pedig így ír: „A esinos kiállítású kötet legfigyelemreéltőbb daradja a „Tompa első szerelme” című elbeszélés, mely egykori adatok alapján élénken eszteli a jeles költő szerelmi álmát. A könyvhöz R. Vozáry Gyula tanár irt meleg hangu előszót. — Az „Egyértés” újdondásza azonban ellenkezőleg vélekedik, midőn azt mondja: Négy elbeszélés van a kötetben. „Tompa első szerelme” a költő ifjúkori érzelmeivel foglalkozik; „Szerlem és bosszu” czim alatt magyarok és oláhok szerepelnek. „A drótos tót” felvidéki kép; „A fehér arcz” főalakja egy tanító. — Elég könnyű tollal irt történetek, írói tulajdonok nélkül.”

Uj gazdakör alakult Rimaszombatban e hó 22-ikén mintegy 50 taggal. A városház tanácskozási termében Samarjay János elnökle alatt tartották meg az alakuló közgyűlést, melyen a kör tisztviselő karát megválasztotta. Elnök lett Samarjay János, jegyző és titkár Grasselli Miklós, pénztáros Szabó József (kozma), könyvtáros Széplaky Lajos, szertáros Róth Lajos, választmányi tagok: Baksay István, Horváth János, Tóth József, id. és ifj. Süteő István, Ethey Frigyes, Báthori Ferencz, Barányi Gusztáv, Fülöp Béni, Cseh János, Kriston Szabó János és Éva János. A uj körtől üdvös és áldásos eredményeket várhatni azon a téren, mely hazánk felvirágzására e a jólét előmozdítására elsőrangú tényező.

Sió Ferencz jó hírnevű recitátor néhány nap óta városunkban időzik. Szerdán délután a főgymnásiumi tornacsarnokban mutatta be művészetét az ifjuságnak. Csütörtökön a helybeli kaszinóban kellett volna előadást tartania, de a műpártoló rimaszombati közönség köréből csak egy, mond egy szál vendég jelent meg. Így az előadás elmaradt. Pedig mi büszkéek szeretünk lenni arra, hogy izlésünk finom s a nemesebb élvezeteket szeretjük. Ugy kell különben Sió urnak, miért nem jár „sängeráj” társasággal!

Működvelői előadás lesz a jövő hó 18-án, melyben ezuttal a megyei intelligentia ifjabb nemzedéke vesz részt. Előadják a „Fenyegerek” (Giegerlik) című énekes bohózatot, melyet a fővárosi arénában a mult tavasz nagy sikerrel adtak elő. Különös érdeket kölesönöz a vállalatnak az, hogy oly darabot választottak, mely jelentékeny részben az operett genrebé vág — de a szereplők vállalkoztak rá s a művészi sikernek semmi akadályt nincs, annyival is inkább, mert értesülésünk szerint a rendezést egy tapasztalt, tehetséges debreczeni színész, Béreczy Endre, vállalta el, ki egykor a nemzeti színháznak is tagja volt, a zenekíséretet pedig Almásy Arthur gróf vezetése alatt Palócz Kálmán zenekara fogja szolgáltatni. Az előadásra jegyeket előre Lengyel Samu takarékpénztári könyvvezetőnél lehet váltani, illetőleg előjegyezni a következő áron: oldalszékek s a három első sor 2 frt, 4—6 sor 1 frt 50 kr., a többi sor 1 frt, állóhely 60 kr., karzat 30 kr. A nézőtér végén a rendezőség tribuneszerű emelvényt épített, melyen egy hely árszintén 2 frt lesz. Az előadás tiszta jövedelme egy létesítendő megyei árvaház alapját fogja képezni, s a jótékony cél iránt való tekintetből felülfizetések is köszönettel fogadtatnak.

Jönnek a színészek. Veszprémi Jenő szinigazgató annak kijelentésére kérte föl szerkesztőségünket, hogy a jövő hó elején 32 tagból álló dráma- és operette társulatával városunkat fogják meglátogatni. Veszprémi ez idő szerint Egerben a közönség rendkívüli pirtolása mellett működik; társulata kitűnő erőkből áll, köztük Rakodezay Pál országos hírv dramaturg és szavaló művész, kinek közreműködésével néhány klasszikus darabot is elő fognak adni korhű jelmezekkel. A társulat megbízottja ünnepek után fog városunkban megjeleni bérlet gyűjtés céljából. Tekintve a társulat jó hírnevét és intelligentiáját, melegen ajánljuk közönségünk pártfogásába.

A hirangok szava. F. hó 21-én Rimaszombatban egész délután zúgtak a hirangok. Alig hallgatott el az egyik torony, kezdte a másik, s a szomorú, busan összeesengő érzéhangok azt hirdették, hogy ez egyetlen napon négy halottat kísérnek ki a temetőbe. S egy szerencsétlen öngyilkos — mint ötödik halott — ugyanekkor a kórházi halottas kamarában feküdt kiterítve.

Utotel. Még az is megesezt rajtunk, bár nem lehet rajta csodálkozni, hogy a Józsefnapi 16. C^on (árnyékban észlelt) meleg után még hó esés (márc. 23.24.) meg — 3. C^o mellett kemény fagy bekövetkezzék. Kitudná a szelek járását előre megmondani?! Ugy történt biz az, hogy a déli légáramok, melyek meleg esőt hoztak, éjszakai és éjszakkeltetivé változván, a gyors párolgás folytán összetömörült felhők meghozták a szépnem által annyira kedvelt márcziusi havat. (Megjegyzendő egyébiránt, erős phantasia kell hozzá, hogy ennek a hónapnak valaki szépítő hatását manapság elhigyeje, lévén az egyedül a téli csapadékok által megtisztult légrétegből le hulló kikristályosodott víz. Tessék inkább leparolt vizet használni!) Ennek a havazásnak lett következménye a légkör és a talaj olyfoku kihűlése, hogy tegnap gyümölcsölt (!) napjának virradójára keménynyé fagyott a föld, melyet az ég ironikus mosolyával annyival bosszanthatt, mert gazdasszonyaink „részejét” csakugyan megvette az isten bidege. Még egy kissé megküzd a tavasz, míg nem uralomra juthat, hogy aztán háborítlanul élvezhessük jótéteményeit. Eddig ugyan még csak a mező zöldjében gyönyörködhetünk, mely fölött megszólalt a magasba emelkedő pacsiroda, de haszlatlan keressük az első tavaszi napsugárra ébredő Veronikákat, kököresíneket, ibolyákat. Még csak bimbóik láthatók. A szalonnák s szóródva vonulnak.*) Az első márcz 16-án látták.

*) Boesánat, de meg nem állhatjuk szó nélkül, hogy nyelvünkben egy általánosan használt germanizmust helyre ne igazítsunk. „Ziechen” igaz azt jelenti húzni; de a magyar mégis azt mondja: a madár vonul egyik helyről a másikra. Tehát a szalonna is vonul és nem húz. Tudósító.

Omnibusz-mizériák. Az omnibusz-ügy városunkban — úgy tudjuk — rendezve lett annak idején; jó volna, ha a szokásos és a közönség kényelmére fontos intézkedések betartására kellő gond is fordítottatnék. — Lapunk egyik munkatársa panaszos levelet intézett hozzánk, melyben megjegyzi, hogy folyó hó 23-án — szakadó esőben — egy beteges vendégének gyalog kellett az állomásra menni, mert az omnibusz nem ment ki a délelőtti vonatához, miután a szállodatulajdonosnak vendége nem volt. Ez eset is jellemzi, hogy a hivatalos ellenőrzés nálunk mennyire hiányos, de meg élénk világot vet gondolkozásunk módjára is, hogy t. i. mitsem törődünk az idegeknék felőlünk alkotandó véleményével — Nem elég ugyanis, hogy a társaskocsik oly nyomorúságos állapotban vannak, üléseik rongyosok, rozsak, a kocsk piszkosak s a menetdíj drága; de e mellett — úgy látszik — teljesen a tulajdonosuktól függ azok indítási ideje is.

Sorozás. Elmultak a zajos napok, a sorozás befejeztetett, a sorozó bizottság vacsorája is meg volt, egy szóval a rimaszombati járás ügymenete ismét a régi kerékvágásban van. Összesen 600 hadköteles állott a mérték alá, kik közül bevállott a sorhadhoz 128, a honvédséghez 32. A besorozottak százaléka az idén nagyobb a tavalyinál.

Öngyilkos inas. A f. hó 20—21-ike közötti éjjelen Marton János helybeli ügyvéd Ruttkay János nevű inasa vadászfegyverével agyonlőtte magát és szörnyet halt. A szerencsétlen fiatal legény igen jó családból származott, s nyolcz gymnásiumi osztályt végzett, értelmes ember volt s az előtt a csendőrségnél is szolgált. Öngyilkosságának okául azt emlegetik, hogy a szeretőjével összejördült.

A sorozó bizottság előtt. A városunkban közelebb lefolyt sorozás alkalmával egy fiatal subancz a mérték alá állva egy cédulát tartott kezében, melyen a következő értelmű folyamodás volt: Tisztelt összegyűlt urak és ezredes ur! Nekem már két testvérem van a katonaságnál, de mind kettő csak baka. Kérem az összegyűlt urakat és ezredes urat, hogy engem a tüzerekhez vagy a méntelephez sorozni ösztönöztessenek. Az ipsze be is váltott — méntelepnek. —

Vármegyei ujdonságok.

Uj prépost Gömörben. A hivatalos lap f. hó 24-iki száma közli: Vallás és közoktatásiügyi magyar miniszterem előterjesztésére Teschler Antal esztereki plebánost, Keresztelő szent Jánosról nevezett szabolesi (ezimzetes prépost) kinevezem. Kelt Budapesten, 1891. évi márczius hó 8-án. Ferencz József s. k. grf. Csáky Albin s. k.

Atheizizés. Rázgha Gusztáv nagyrözei járásirósági irnokot hasonló minőségben az igazságügyminiszter az iglói járásbíróshoz helyezte át.

Halálozás. E hó 23-án hunyt el Murányalján Maklári Pap Károly Kóburg Fülöp herezeg számtartója életének 81-ik évében végelgyengülés következtében. Temetése márcz. 25-én volt.

Régi csontok. A velkenyei egyház uj templomot épít; az alapozási munkálatok alkalmával két meternyi mélységben egész halom emberi csontvázra bukkantak. Valószínű, hogy valamely elhagyott temetőből kerültek együvé egy közös sírba az ősök csontjai. Az érdekes lelet korát meghatározni alig lehet: a csontok között agvag edényeket is találtak, melyek közül egy teljesen ép urnaszerű bögrét Lovesányi körjegyző ur szerkesztőségünknek is beküldött. A római eserép háziédegyekre emlékeztető bögre égetetlen agyagból van s hasonlít azokhoz, melyeket nálunk a 15—16-ik században készítettek. Atszolgáltattuk a főgymnásiumi muzeumnak.

Ritka madarat löttek Velkenyén a mult napokban. Valahonnan egy szépen kifejlett tuzok került az urasági repcebébe. — a parasztek azt hitték hogy gölya s eljétték. A szép állatot drága pénzért sem akarták átengedni kitömés végett, hanem megkoppasztották — mert olyan szép nagy madarat még soha sem ettek.

Felelős szerkesztő: **Dr. Veres Samu.**

Kiadó-tulajdonos: **Dr. Bernát István.**

Magán-hirdetések.

Hirdetmény.

Jolsva rendezett tanácsu város tulajdonához tartozó erdőben 110 katasztrális holdból álló területből nyerhető **csér és tölgyfakéreg hamozása zárt ajánlatok útján berbeadni szándékoltatik.** minélfogva felhivatnak a vállalkozók, hogy zárt ajánlataikat 800 frt bánatpénzzel ellátva az e folyó évi április hó 3-ik nap, aig polgármesteri hivatalnak, a hol a feltételek is megtekinthetők, nyújtsák be.

Kelt Jolsván, 1891. márczius 21.

Bazilidesz Gusztáv,
helyettes polgármester.

Eladó ház kerttel.

Rimaszombatban az Andrássy-uton levő 6-ik számú magános udvar- és a gácsi-utcára szolgáló nagy kerttel bíró ház — a vasuti indóház és törvényszéki palota közelében — **szabad kézből eladó.**

Értekezhetni ugyanott a tulajdonos **Ja-kovetz Alajossal.**

A gazdaközönség

tudomására hozom, hogy nálam saját arankaválasztó rostamon tisztított lóhere és luczernamag kapható; ugy-szintén, hogy bárkinek is ilyenmü magját különként 3 krért jótállás mellett arankamentesen kitisztitom.

Kirner József,
kereskedő Losonezon.

Hirdetmény.

A nagy-rözei kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Dapsi Pálcz Mária** végrehajthatónak **Orech János** végrehajtást szenvedő elleni 500 ftt tökékövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék a (nagy-rözei kir. járásbírósa) területén lévő Ispánmező község határában fekvő az Orech János tulajdonát képező ispanmezői 7. 59. és 53. sztkben foglalt ingatlanokra az árverést 936 ftt 50 krban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1891. évi majus hó 22-ik** napjának délelőtti 9 órakor Ispánmezőn a község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881-ik évi LX. törvényezikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A nagy-rözei kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság.

Kelt Nagy-Rözeén, 1890. május hó 31-ik napján.
Molitorisz kir. járásbíró.

Melyik lapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legoliosabb magyar lap az **3-***

„EGYETÉRTÉS“

a mely az új évvel immár 25-ik évfolyamába lépett. Ez a magyar olvasó közönség lapja. Hiteles forrásokból származó **értesülések** gyorsasága, alaposága és sokasága, rovatainak változatossága, kitünősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették az „Egyetértés“t népszerűvé. Az **országgyűlési tárgyalásokról** a leg részlete-sebb s e mellett tárgyilagosa hű tudósítást egyedül az „Egyetértés közöl. **Gazdasági rovata** elismert régi tekintélynek örvend. A magyar **kereskedő s gazdaközönség** nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az „Egyetértés **kereskedelmi s tőzsdei tudósításainak** hűségével s alaposágával ma már nem versenyezhet más lap. A **kereskedő, az iparos s a mezőgazda** megtalálja mindazt az „Egyetértés“ben a mire szüksége van. Változatosan szerkesztett tárczájában, **annyi regény-olvasmányt ad, mint egy lap sem** Két három regényt közöl egyszerre, úgy, hogy egy év alatt 30-40 kötetnyi regényt, részint eredetit, részint a külföldi legjelesebb termékeket jó magyarságu fordításban kapnak az „Egyetértés“ olvasói. A ki olvasni valót keres és a **világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni**, fizessen elő az „Egyetértés“re, melynek előfizetési ára egy hóra 1 ftt 80 kr., negyedévre 5 ftt s egy évre 20 ftt. Az előfizetési pénzek az „Egyetértés“ kiadóhivatalába küldendők. Mutatványszámot a kiadóhivatal kívánatra egy hétig ingyen és bérmentve küld.

Hirdetmény.

7051. sz. — A rimaszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **rimaszombati takarékpénztár** végrehajthatónak **Kubinyi Arnold** várgedei lakos végrehajtást szenvedő elleni 380 ftt tökékövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék a (rimaszombati kir. járásbírósa) területén lévő Várgede községben fekvő a várgedei 136-ik sz. tjkvben A. 1-10 és A. 16-20 sorsz. a foglalt Kubinyi Arnold ingatlanaira az árverést 3640 fttban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1891. évi majus hó 30-ik** napjának d. e. 10 órakor Várgede községben, az ottani községi bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 364 fttot készpénzben, vagy az 1881: LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombat, 1890. évi decz. hó 16. napján.
A rimaszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság.
Alldorffer, kir. törvényszéki bíró.

„BUDAPESTI HIRLAP“

XI. ÉVFOLYAM.

Szerkesztők és laptulajdonosok: **Csukássi József és Rákosi Jenő.**

A „Budapesti Hirlap“-nak a hazai művelt olvasóközönség vetette meg alapját. A lap eleitől fogva megértette a magyar közönség szellemét, minden pártérdek mellőzésével küzdött nemzetünk és fajunkért, az egyetlen jelszóval: **MAGYARSÁG!** Viszont az ország legkiválóbb intelligenciája is azonosította magát a lappal, fölkarolva azt oly módon, mely páratlan a magyar újságírás történetében. A hazai sajtóban maig a legfényesebb eredményt a „Budapesti Hirlap“ érte el: legnépszerűbb, legelterjedtebb lapja az országnak.

A „Budapesti Hirlap“ **politikai cikkeinek** iránya, mint eddig, ugy ezentul is mindenkor nemzeti és a pártérdekektől független. **Politikai hírei** széleskörű összeköttetések alapján a legmegbízhatóbb forrásokból származnak. Az országgyűlési tudósításokat a gyorsírói jegyzetek alapján szerkesztik. Magyarország politikai és közéleté felől távirati értesülésekkel látnak el rendes levelezők, minőkkel minden városban, sőt nagyobb községben is bír a lap. „Budapesti Hirlap“ **távirati tudósításai** manap már teljesen egyfokon állanak a világsajtó legjobban szervezett hirszoigalatával. — A „Budapesti Hirlap“ **Tárczarovata** a lapnak egyik erőssége és mindig gondot fordít rá, hogy megmaradjon előkelő színvonalán. **A napirovatokat** kitünő zsurnaliszták szerkesztik s e helyi értesülés ismert legügyesebb tudósítókra van bízva. **Rendőrségi és törvényszéki rovatai** külön-külön szerkesztői a főváros sötét eseményeit is mindig oly hangon tárgyalják, hogy a „Budapesti Hirlap“ helyet foglalhat minden család asztalán. **A közzgazdasági rovatban** a magyar gazda, birtokos, iparos, kereskedő megtalálja mindazt, a mi tájékozásra szükséges. **A regényesarnokban** csak kiváló írók legujabb műveit közli.

Az előfizetés feltételei:

Egész évre 14 ftt, felévre 7 ftt, negyedévre 3 ftt 50 kr., egy hóra 1 ftt 20 kr.

Az előfizetések vidékről legezlszerűbben postautalvánnyal eszközölhetők következő czím alatt:

A „Budapesti Hirlap“ kiadóhivatalának

IV. kerület, Kalap-utcza 16. szám.

Szabó Ágostonné szül. Ragályi Sarolta ragályi földbirtoka egymásután következő hat — vagy kilencz — évre bérbe kiadó.

Bővebb értesítést ad Budapesten (Ferencz József-rakpart) 10-ik szám.

Szabó Ágoston.

Hirdetés.

A legközelebbi **Losonez-Tugári országos vásár** f. évi márczius hó 31-én és priilis hó 1-én lesz megtartva. **GOLDBERGER D.** vásárjogbérlelő.

A berzetei Sajómalom három kőre, kendertörővel s a hozzá tartozó vizjoggal eladó.

Értekezhetni: Berzétén **Máriássy Géza** közbirtokossági igazgatónál.

Szoapallos és nyomatott szarabó

10 mtrre
1 kgr.
1 ftt 50 kr.

Fed minden régibb szint

Christoph Ferenc SZOBAPALLO-FÉNYLAKK

Lehetővé teszi, hogy a szobák a mázolás alatt is használtassanak, mivel a kell-mellen szag és a lassú, ragadós száradás, mely az olajt stének és az olajtakkok sajátja, elkerültek. Emellett a használata olyan egyszerű, hogy kiki maga végezheti a mázolást. A palló nedves tárgyakkal feltörölhető, a ékül, hogy elvesztene fényét. Meg kell különböztetni:

színezett szobapalló-fénylakk, sárgásbarnát és mahagonbarnát, mely akár csak az olajt-festék fölé is a palló s egyuttal fényes ad. Ezt egyadót alkalmazható régi vagy új pa lóra. Teljesen befed minden foltot k rébbi mázolás s b: van azután **tiszta fénylakk** (színezetlen)

új pallókra és parketre, mely e upon fényes ad. Különben parketre s olajt-festék el mar beázott egézen új pallókra való. Csak fényt ad, emellett nem fedi el a lamustát.

Postacsomag, körbete 3 ftt 50 kr., mely 50 mtr. (két középnyagyságu szobára v. 10 5 ftt 90 kr., vagy 90 mátká.

A közzvetlen megrendelések mind a városban, ahol raktárak vannak, ide küldendők. Minamozolások és prospéktrások helyen és bérmentve küldi toek. A be ásarálással és ék bel vizsát a a regény s a szül jogyto, mivel ez a több mint 1850 éve letezo gy. ritmasát ok: a ritmasoztak és hamisítják, s sokkal re szobák, s szaktan a v. énk meg nem teletó minőségben hozzas. Porzalumb.

Christoph Ferenc,
A valódi szobapalló fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója,
P. Ág. K. Berlin.

Kapható Rimaszombatban: **BRAUN ZSIGMOND** vaskereskedésében.

A „Pesti Hirlap“ 40,000 példányban jelenik meg.

PESTI HIRLAP

napenként 16 oldal terjedelmü,

pártoktól és kormánytól egyaránt független politikai napilap.

Munkatársai közt vannak Magyarország elsőrangú publicistái és szépirodalmi írói.

A lap állandó előfizetői, habár havonkint ujtják is meg az előfizetést,

karácsonykor ajándékuul kapják a „Pesti Hirlap“ nagy képes naptárát.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 14 ftt. — Fél évre 7 ftt. — Negyedévre 3 ftt 50 kr. — Egy hóra 1 ftt 20 kr.

➔ Rendes zenemellékletek. ➔

Mutalványszámokat kívánatra egy hétig ingyen és bérmentve küldi a kiadóhivatal:

BUDAPEST, V-ik kerület, Nádor-utcza 7-ik szám.

A gazdatisztek és erdészek nyugdíjgyesülete kérdéséhez.

Az egyleteket a szellemnél fogva, mely bennök él és uralkodik, valódi igaz keresztény közönségeknek mondhatnók. Uralkodik bennök az igazi felebaráti szeretet, mely a nyomoron és inségen nem a könyör adományával akar segíteni, hanem akként, hogy a tagokat — Gróf Széchenyi István, a legnagyobb magyar, az igazi felebaráti szeretet tárgyában használt szavait idézve — józan munkásságra gerjeszti.

Az utolsó évek megváltozott gazdasági viszonyai, és az ezek folytán a mezőgazdasággal foglalkozókra nézve sok tekintetben kedvezőtlené vált szolgálati és megélhetési feltételek, különösen a foglalkozás állandóságába bekövetkezett bizonytalanság és a szolgálati viszony megszűntetéséből, avagy az aggkorrall együtt járó keresetképtelenségből bekövetkező nyomor és pusztulás mind gyakrabban előforduló esetei — a gazdatisztek mind szélesebb körében megértették azon meggyőződést, hogy a gazdatisztek erkölcsi és anyagi érdekeinek biztosítása, és egy gazdatiszti nyugdíjintézet létesítése érdekében valamint az állás közvetítés hatályosabb szervezete terén a kezdeményező lépések megtétele szükséges és tovább nem halasztható.

1880-ik évtől tehát 11 év óta fennálló segély egyletünk, mely most nyugdíjgyesületté átalakulandó volna, — a fősúlyt a tagok erkölcsi-ségének gazdasági értelmének és gazdálkodási képességének emelésére fektette. Önzetlenül és ebben nyilvánuló humanizmus szellemével működött. Az önzetlenséget kettős irányban látjuk működni. Az egyik irányban a tagok, a társak egymáson segítenek, és fontos, csupán egyesületi uton elérhető eredmény az, hogy az egyesületi tagok özvegyei és árvái pénzbeli segílyt, támogatást nyertek. Más irányban az önzetlenséget a vezető egyéniségekben látjuk. Minden díj, sőt mondhatni előny nélkül szentelik ezek idejüket, nagyobb értelmüket és képességüket valamint vagyoni tehetségüket szaktársaiknak.

Ezek teszik tulajdonkép az egyletet erőssé és ezen nemes és nagy szolgálat fejében megelégesznek az öntudattal, melyet az emberbaráti szeretet a polgári kötelesség teljesítése okvetlenül szül minden ember kebelében és az elismeréssel, mely a társak részéről el nem maradhat. E helyen nem mulaszthatjuk el miszerint gróf Desseffy Aurél ur, Bujanovics Sándor ur, Máday Izidor ur és a többi választmányi tagoknak a legőszintébb szívből eredő hálás hódolatunkat ki ne fejezzük.

Egy szintén jelentékeny eredmény az, hogy az egyesület emelkedő színvonala, némely körök figyelmét felbreszti arra, hogy ezen egyesület valóban támogatásra méltó, s mint ilyen vagyoni pártfogásban is részesült.

Nevezett erkölcsi és anyagi eredménynek tekinthető az, hogy sokan, kik oly állapotban vannak, hogy ezen egyesület által nyújtott kedvezmények igénybe vételére soha sem lesznek

rászorulva, és annak fentartását szükségesnek tartják.

A felsorolt tények tehát a mellett tanuskodnak, hogy az egyesület folytonosan halad, s mindinkább közeledek céljához, mely részben vagyon gyűjtésében, de főleg a gazdatiszti és erdészeti osztály tekintélyének emelésében áll.

A földbirtokos urak és gazdatisztek érdekeit egyaránt érintő eme nagy fontosságú kérdéseknek alapos megvizsgálása és sikeres megoldása érdekében Gömör Kishont megyebeli gazdatisztek részéről, *alulírottak által folyó évi április 3. délután 3 órakor a rimaszombati város-háza tanácstermében egy értekezletet hívnak össze azon kéressel: hogy az érdekeltek felek minél számosabban megjelenni sziveskedjenek, hogy f. évi május 6—8. napjain Budapesten megtartandó congressus napirendjén lévő tárgyakra vonatkozó vélemények, esetleg egy jegyzőkönyvbe foglalva a congressus rendező bizottságnak idejekorán felterjeszhetőek legyenek.*

Rimaszombat, 1891. márczius 21.

<i>Streicher József,</i>
Herzeg Coburg kasznárja.	<i>Illés Gyula,</i>
Herzeg Coburg tisztartója.
<i>Lingsch Sándor,</i>
Gr. Andrássy Manó ispánja.	<i>Palm Nándor,</i>
állami állatorvos.
<i>Sieneck Viktor,</i>
Gr Forgácsné intézője.	<i>Lenkey István,</i>
gazdas. intéző.
<i>ifj. Valovics Ferencz,</i>
Herzeg Coburg Ispánja.	<i>Szladek Nándor,</i>
birtokbérelő.
<i>Dancsek Mihály,</i>
birtokbérelő.	<i>Brauner Gyula,</i>
városi állatorvos.

Értesítés.

Van szerenésém az országos gazdasági egyesületnek a műtrágyák beszerezhetésére vonatkozó felhívását az alább megírottakban egész terjedelmében alkalmazkodás végett a gazdaközönségnek tudomására juttatni:

„Az országos magyar gazdasági egyesület a folyó év tavaszán szállítandó műtrágyákra nézve az 1891. évre ujlong Sátor Miksa és Mór helybeli gyárosokkal a következő megegyezésre jutott:

1. Thomas-salaktól nyert foszphatliszt, 20% foszphorsav és 75% porfinomság szavatolással egész vagonrakományban 3 firt 30 krétt, kisebb mennyiségeknél pedig 3 firt 55 krétt métermázsánként a helybeli dunaparti tehérpályaudvarhoz szállítandó. Feltételek bruttó-súly neto helyett, ingyen zsákban készpénzfizetés vagy utánvét mellett.

2. Chili-salétrom egész vagonrakomány megrendelésnél a hamburgi eredeti tőzsdéjegyzék szerinti árral, 2% jutalék ellen és Budapestig 300 márka fuvardíj biztosítással szállítandó.

Midőn t. tagtársainkat figyelmeztetjük, hogy fentjegyzett foszphatárak csak tavaszi megrendésekre érvényesek, különösen kiemeljük, hogy nevezett cég késznek nyilatkozott egész évre való szállításokra szóló megrendéseket is — melyek április hó végeig vagy titkári hivatalunknál vagy pedig egyenesen a gyárosoknál eszközöltenek — ugyanazon feltételek mellett előjegyzésbe venni.

Figyelmeztetjük a gazdaközönséget, hogy ezen elismert trágyaszor csak korlátolt mennyiségben állítható elő, úgy hogy a folytonosan növekedő keresletet már tavaly sem voltunk képesek kielégíteni. Mindenesetre ajánlható tehát, hogy az őszi szükséglet is a korai előjegyzés által már most biztosítva legyen, mert a megrendések a beérkezés sorrendjében vétethetnek figyelembe.

nyerik lelkesítő zenéjüket. Mi azt jelenti, hogy győzni fogunk. És azután? István haza jön. Az nem lehet, hogy ő örökre itt hagyna engemet a földön, tizenhat év tava szával egyedül, árván, az ő kedves hű feleségét . . . De hát felesége vagyok-e én már neki, — hiszen menyasszonyi koszorúmban a virág még el sem hervadt és már itt hagyott!

Azt mondta, virulni fog még arezom rózsája. lán-golni fog még fekete szememben az édes szerelem tüze. Arezom üdésége, termetem karesusága megmarad akkor is, mikorra ő vissza jön! . . . Nem mondott igazat. Arezom rózsája örökre elhervadt a bánat fellegétől. Szememben a szerelem édes tüzét rég kioltották síró könyveim. Arezom üdéségét a várakozás, az aggodás te utánad István, ránczokkal barázdálta fel, termetem karesuságát a kétségbeesés megtörte.

Oh atyám, édes jó atyám, hagyj engem, beteg leányodat, nyugodtan meghalni.

Nem érzed a szerelem aggodását, mely keblemben dúl bösz esaták hírére. A távoli ágyuszó, a millió lövés, zaj hallatára, annyiszor újra sejtem, és én átélem az ő halálát.

Miért is hagyott el? miért unta meg édes mosolygásomat, odaadó szerelmemet? — Ki hallotta azt, hogy viruló tavasz után azonnal a hideg tél ágyaszsa meg a dobogó szív boldogságát.

Az nem lehet, el fog jönni István, a mint előre megjósolta. Igen, visszajön ép oly dőlcegen, mint elvág-tatott.

Én várom nyugodtan őt. Hívesi ágját minden este puhára megvetem, karos székét szépen megtörülöm, imádságos könyvét fejem alá teszem. Mind hiába.

Tegnap éjjel karos széke nagyot pattant. Imádságos könyve magától kinyílt. Ablakomat a szél hevesen zörgette, a fenyvesek sohajtoztak . . . Azt sohajtoztak: ő meghalt . . . meghalt!

Beteg voltam sokáig. Beteg vagyok ma is. És ő nem jön ápolni . . . Atyám nem felélsz? te is beteg

A Thomas-salaktól illető számítás a következő: 1 q. superphosphat ára jelenleg 6 firt 70 kr. loco Bpest. 2 q. Thomas-salaké 6 firt 60 kr. A hatás az első évben ugyanaz mind a két trágyanemnél, de az utóhatás a Thomas-salaknál feltétlenül nagyobb. — Ily árak mellett tehát a Thomas-salak vásárlása minden gazdának ajánlható.

A megrendelések legezélszerűbben a fenti ezéghöz Sátor Miksa és Mór Budapest IX. dandár-utca 25. sz. intézendők.

Kelt P.-Apáthi, 1891. márczius hó 20-án.

Vajda Gyula, g. e. titkár.

Vegyes hírek.

Emelkedés. Midőn a király Ő Felsége e hó 13-án a szobrászati iskolát meglátogatta, Strobl tanár bemutatta Holló Barna szobrász segédjét, ki az akadémia általunk már említett zárkövének domborművét készíti. Az érdekes relief igen tetszett Ő felségének. Holló Barna a rimaszombati faragászati iskolának volt növendéke s szép tehetsége már itt kellett feltűnést.

Símor János bibornok hg. primás emlékezete ezim alatt Dr. Walter Gyulától egy 172 oldalra terjedő munka jelent meg, melyet szerző szerkesztőségünknek is beküldött. — A negyedrét alakban rendkívüli díszszel kiállított munka a megholdogult főpapnak egész élettörténetét magában foglalja, lajstromot állít ötödfél millióra menő jótékony adományairól, leírja a temetési szertartást s végül közli a száz meg száz fölöl jövő részvétiratokat. A kath. hívőknek szánt mű, melyben 6 kép is van, ára 1 firt 50 krajczár.

A budapesti műcsarnokban rendezett legyező-kiállításra Neogrády Antal fiatal művész, Neogrády hercegi főszámvevőnek fia is selyemlapra festett képet. A műbarátok körének képzőművészei bizottsága ezen festményt a kör tagjai között leendő kisorsolás céljából megvette. Neogrády Antal egy nagyobb képe díszíti a nagyrőzei vendégház nagy termét.

A Felvidéki magyar közművelődési egyesület a mult évben 16 gyermekóvó intézetet tartott fenn (tehát csak felényivel többet, mint maga a gömör-vármegyei) s 9 intézetet évi 50—100 frtnyi segélyben részesített. Egy-egy intézetre 450—550 firt évi kiadás esik. A 16 intézetbe 932 gyermek járt.

Minden újságolvasó igényét teljes mértékben elégit ki a naponként megjelenő „Budapesti Hírlap“, a mire különösen az általánosan elismert tény vall, hogy ez idő szerint a „Budapesti Hírlap“ a legelterjedtebb és legkedveltebb lapja az egész országnak. A „Budapesti Hírlap“ jellegese főleg a következőkben nyilvánul: politikai cikkeinek iránya, mint eddig, úgy ezentul is mindenkor nemzeti és a pártérdekektől független. Politikai hírei széleskörű összeköttetések alapján a legmegbízhatóbb forrásokból származnak. Az országgyűlési tudósításokat a gyorsíró jegyzetek alapján szerkesztik. Magyarország politikai és közléte felől távirati értesülésekkel látják el a rendes levelezők, minőkkel minden városban, sőt nagyobb községben is bir a lap. „Budapesti Hírlap“ távirati tudósításai manap már teljesen egy fokon állanak a világsajtó legjobban szervezett hírszolgálatával. A „Budapesti Hírlap“ Tárczarovata a lapnak egyik erőssége és mindig gondot fordít rá, hogy megmaradjon előkelő színvonalán. A napirovatokat kitünő zsurnaliszták szerkesztik s e helyi értesülés ismert legügyesebb tudósítókra van bízva. Rendőrségi és törvényszéki rovatai külön-külön szerkesztői a főváros sőtét eseményeit is mindig oly hangon tárgyalják, hogy a „Budapesti Hírlap“ helyet foglalhat minden család asztalán. A közzgazdasági rovatban a magyar gazda, birtokos, iparos, kereskedő megtalálja mindazt, a mi tájékozásra szükséges. A regényesarnokban csak kiváló írók legújabb műveit közli. Mindezért a „Budapesti Hírlapot“ valamint annak lapunk utolsó oldalán levő hirdetését meleg n ajánljuk az újságolvasók figyelmébe.

vagy . . . Ne félj, István eljön, — ha mulnak is az évek! Ő fog mindkettőnket ápolni . . . Fejed rázod, nem bízol már semmiben? Ne aggódj, ha el is mult a esaták zaja, ő nem halt meg! Fogoly a börtönben vagy menekült a járatlan pusztákon és rengetegeken. — A szabadság is elveszett, — el van temetve? Nem igaz! csak alszik, s ha a szabadság hajnala újra felderül, annak fénye őt is visszahozza!

En várni fogok!
Mi az atyám, te mondd azt, hogy ne várjam, de sirassam őt és vigasztalódjak! Feledni őt, ki szívem világát betöltötte! Soha!

Ha meghalt is, várom őt . . . de nem is siratnám akkor sem, — hitvesi jajszómm megakasztaná hősi lelkének röpülését ott, hol száll, fent a csillagok között . . . eltévedne és nem találná meg az utat vissza: szerelme csillagához, ide szívembe!

Atyám, el akarsz hagyni te is. Árván hagyod vén leányodat . . . ha találkozol ő véle, mond neki: „még mindig várom!“ — Isten veled . . . Oh atyám ne hagyj el. — Elhagyott ő is örökre! . . . Egyedül maradtam . . . Szívemet körülrajongják a kísértések, még fiatal vagyok, jogom van szeretni . . . Jog! mi a szerelmem joga? — Hát miért nem mondja meg senki sem, hogy hol van ő? — El-e még? nem tudja senki, nem látta senki el-estét! Én özvegy nem vagyok. Férjem él, vissza jön . . . boldogok leszünk . . .

Az évek mulnak, szép reményeim velük tova szállanak . . . Eltűnt férjemet mind hiába várom . . . Azt mondják, ne várjam, nyilvánítottam őt holtá; de szívem, hitvesi szerelmem még most is ezer reménnyel van tele.

Már évtizedek multak, arezom vonásai megváltoztak, hajam megőszült, megőregedtem . . . már járn sem vagyok képes . . . ágyban fekszem mindig betegen, de azért még mindig várom őt.

Tél van! Egyedül magamra hagyatva betegen fekszem — én szegény vén anyóka! Nincsen senkim, ki engem ápolna, már az ő karos székét sem bírom lepo-

T Á R C Z A.

Temetés.

Vitték a menyasszonyt tegnap esküvőre,
Esküvőről viszik most a tem tőbe.

Kék koesija elé négy fehér ló fogva;
Még az a négy ló is oly ne ezen vonja.

Sok hintó robog a koporsó nyomában;
Tegnap még vigasság, bennök már ma gyász van.

Az egyik hintóban ül az édes apja;
„Mért nem adtam annak!“ zúntelen azt hajtja.

A másik hintóba ül az édes anyja,
„Lásd apja mit tettél!“ mindig azt zokogja.

Harmadik hintóban ül a vőlegénye;
Csak egy árva könyvesep sínesen a szemébe.

Gyalog megy egy ifju, alig bírja lába;
Hej de megsiratja, meg is hal utána . . .
Sió Ferencz.

A szabadság és szerelem.

Ista: Záhonyi János.

— Atyám, édes jó atyám, hagyj engem nyugodtan meghalni. Minék nekem e szomorú élet, mely számomra több rózsát már nem fog hozni!

Nyisd ki az ablakot, nem hallod a zugó szél sivi-tását e sötét éjszakán? — István lelke az, hozzám jött, meglátogatni hű feleségét. Ha majd elcsendesedik a vi-har, engedd belopódní a hold sugarát. — Ezüst suga-rain ő bizton le fog jönni. — De nem, hiszen ő nem halt meg, csak harczol a halál ellen, mely a nemzetet is eltemetni akarja. — Oh mily szép a villám cikázása ott künn, ott fön a menydörgések az ágyuk lömbölésétől

Beküldetett. „A katolikusok anónimája” czim alatt Csávolszky József kanonok egy 43 oldalra terjedő röpiratot adott ki, melyben behatóan tanulmányozza a napi rendben lévő egyházi kérdést, s arra az eredményre jut, hogy az egyház szervezet némi módosításával, a magyar kath. egyház autonómiájának kérdése meg volna oldható. Czáfolyja Beksies álláspontját s végül közli a módosított szervezet paragrafusait. A fontos kérdés tanulmányozóira nézve a röpirat igen érdekes.

A lakások levégőjéről. Angol vegyészek és orvosok kutatásokat tettek az iránt, hogy minő összefüggésben van a halandóság a lakások levégőjével. A kutatások a következő eredményre vezettek: Először megállapították, hogy minő levégő van az egy-két és három-négy szobás lakásban. Az egy szobás lakás a legszegényebb osztályé, melyben rendszerint csak egy ágy van, de 6-8 személy alszik benne, a levégő itt roppant mennyiségű szénavat és organikus anyagot tartalmaz, mely százalékban kifejezve: szénsav 1.12 pro mille, org. anyag 15.7 milliommódrész, mikro organismus 60 pro liter. E százalék a három és négy szobás lakásokban alig számba vehető esekélyesre olvad le. Most kimutatást készítettek a halálzási esetről, tekintettel a szobák levégőjére. E szerint a 4 szobás lakásban minden ezerből elhal 12.3; a két szobás lakásban 18.8, az egy szobásban 23.3 Ez eredmény megdöbbentő feleletet ad arra, hogy miért nagyobb — csaknem száz perzenttel — a halandóság a szegényebb nép osztályában, mint a vagyonosabbnál. A 3-4 szobás lakások építése tehát már nem a fényezés jele, hanem a felvilágosodásé s az általános közegészségügy emelésére való törekvés.

A „Pesti Hírlap” rendkívüli kedvezményei, melyekben e lap előfizetőit részesíti, mint a szerkesztőség velünk közli, ismét egyvel szaporodtak. Évek óta kéthetenként külön zenemelléklet van csatolva a „Pesti Hírlap”-hoz megválogatott zeneszerzeményekkel. Tavaly karácsonyi ajándékkul minden előfizető díszes kiállítású nagy képes naptárt kapott. A „Pesti Hírlap” Naptára ezentel minden évben teljesen ingyen és bérmentve meg fog küldetni a lap előfizetőinek a legdíszesebb kiállításban, gazdag tartalommal. Ezeket kívül minden állandó előfizető, — habár havonként újítja is meg az előfizetést, — abban a kedvezményben részesül, hogy a Légrédy Testvérek kiadásában megjelenő összes műveket (regényeket, képes gyermekkönyveket, diszmniveket, s minden egyéb, saját kiadású művet) jelentékeny lezállított áron szerezheti meg. Akik a regényirodalom iránt érdeklődnek, azoknak jelenthetjük, hogy a „Pesti Hírlap”-ban most megkezdett regény „Végzetes tévedés” egyike a legutóbb megjelent legérdekesebb francia regényeknek, mely Párisban valóságos szenzációt keltett. A „Pesti Hírlap” munkatársai változatlanul a régiek, a legjobb publicistákai és szépirodalmi erők. Előfizetési ára negyedévre 3 frt 50 kr., egy óra 1 frt 20 kr., mely a „Pesti Hírlap” kiadóhivatalába (Nádor-utca 7. sz.) küldendő. Mutatványszámokat kívánatra egy hétig ingyen és bérmentve küldenek.

CSARNOK.

Gömörmege a Hunyadiak korában.

(Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában. Irta dr. Csánki Dezső. Budapest, 1890.)

A M. Tud. Akadémia már régebben elhatározta, hogy gr. Teleki József „A hunyadiak kora” esonkán maradt nagy történelmi művét befejeztesse. Így jött létre a fent jelölt mű, melynek e helyen nem kiváló tudományos becséről s fontosságáról kívánok szólni, mert ez a szak-tudomány feladata s kellőleg méltányolni csakis az képes. — csupán ama kis részét akarom bemutatni, mely e b. lap olvasóit is érdekelheti, t. i. Gömörmege földrajzi állapotát a Hunyadiak korában. Ugy vélem, érdekes lehet ez az olvasó közönségre nézve, ha nem is szakszerű művelője a földrajzi tudománynak.

Szerző megének leírását azzal kezdi, hogy Bonfini és Ranzani, Mátyáskori történetírónk aranyban, ezüstben, rézben és vasban gazdagnak mondják azt. Tehát már 400 év előtt is ez képezte Gömörmege fővezetességét.

rolni . . . nagyon gyenge vagyok . . . de azért az ő imádságos könyve itt van a fejem alatt.

A megsemmisüléstől nem félek!

Én még most is várom, — nyugodtan őt. Fázom! Ni a jégvirág ablakom megelevenül. A fehér jégvirágokat ott az ablakon a vihar szobámba fuja be. . . Itt szedem össze őket ágyamon . . . Mily hidegek, kezaimmel melengetem . . . Ni-ni, hiszen ezek menyasszonyi koszorom élő virágai, itt van közöttük a nagy fehér liliom is, a mit ő adott emlékül . . . bizonyosan ő hozta, ő itt van. Künn az udvaron hallom lovának dobogását. . . Jaj istenem, rendbe kell szedni magamat. Tükörbe nézek sietve . . . Oh nagy ég! mi lelt engemet, arczom rózsája visszatért, természetem karesnységét visszanyertem, a ránczok, az ősz hajak mind eltűnnek, a fiatalság bája ömlik el egész lényemen, oh e varázslatot mind az ő szerelme okozza, de hol kékis ő? István hol vagy?

Ah! szobám fala kitágul . . . látom a hóval borított kárpátok szikla csucsait a felkelő nap, a gránitszobrokat rózsapírral vonja be. — A Branyiszko-hegység haragos zöld fenyeves egész közelben meredez előttem. — A hajnali köd összekeveredik a csaták füstjével. Szilárd rohammal nyomul előre a vörös sikkás ezred. — Nem takarják el szemüket a fűtyülő golyók elől. Csatárlánczot alakítanak. Ropogó puskatűz ellen vezényszóra rohannak fel a hegy tetejére. Az ellenség rémülten hátrál, már pengenek a szuronyok, csattog a megfordított puskagy. Elöl a győzelmes sereg élén István lobogtatja a nemzeti színű zászlót, rajta a „szűz Mária Isten anyja, Magyarország védasszonya.” — Szegény asszony inogni kezd, szívéhez kap, mert látja, hogy István szíve felett véres sebet ejtett az ellenség, már a zászló is megrendült aláhanyatló kezében. — De észreveszi őt, feleje mosolyog, a szent zászlóval feleje száll . . . mindinkább közeledik . . . már itt van mellette, melegen üli őt szívéhez, a hegyeken a nap első sugarai kigyulnak s a zászló diadalmasan lengetve felfelé viszi őket a végtelen messzeségbe, a ragyogó felhők közé. — hol az örök szabadság és az igazi boldogság honol.

Ezután előadja a megye fekvését, mely abban különbözik a maitól, hogy Kis-Hont még nem tartozott hozzá. A határt köztük körülbelül a mai Osgyán, Hegy-meg, Rimaszombat, Zeherje vonala s innen Pokorágyon át a Rima mentén Tiszolezig menő vonal képezte. Továbbá a megye déli sarkában Czered vidékén ingadozott a határ, Rozsnyó táján pedig a Hárskut-Dernő-Kovácsvágástól keletre eső mai zug akkor Tornanegyéhez tartozott.

A megyének az 1427-iki adóösszeírás szerint 4883 portával volt, a század végén mintegy 4000 házhelye. Egyébiránt nagy uradalmak hazája, hatalmas családok fészke volt.

Vára és erőssége azon korban volt 16, u. m.

Ajnácskő, előbb a Szécsényi családé, majd királyi vár, 1438. óta pedig a Palóczziaké.

Balográd, a Szécsieké, kiktől a csehek foglalták el 1459-ben. Ezekről Rozgonyi Sebestyén foglalván vissza, kezében maradt; egyes részei és 1500-ban a vár is visszakérült a Szécsiek birtokába.

Berzete, a Gömöriek, Bebekék s a század vége felé a Máriaassyak birtok.

Derenk vár és **Derenesény** erősség, a Derenesényieké.

Gede, a Jolsvai (Hsvai) és Lorántfi, az első kihaltával csak a Lorántfi család birtoka. A század közepén sok viszontagságon ment át. Lengyelek foglalták el, majd a Marczaliak és Petőknék adományozta a király; később a Palóczziak, Ország Mihály, a Tornaiak tartanak hozzá — zálog czímen — jogot.

Gömör, a XIV. század végén királyi vár, később a csehek kezébe jut s 1459-60-ban foglalja vissza a király. **Jolsva,** a Jolsvaiak vagyis Hsvaiaké, kiknek kihaltával zálogban a Bebekék és Perényiek birtokába került. **Kapla,** feküdt Serke határában, a Lorántfiak birtoka. **Kövi** vagy másképp **Rákos,** a Bebek és Csetneki családoké.

Krasznahorka, a Csetnekiek, majd a Bebekék birtoka. **Murány** 1469-ben a Bebek családé, 1499-ben Szapolyai Istváné.

Rozsnyó, a csehek építették, 1454-ben Komorovszky Péter líptó és árva megyei ispán kötelezi magát, hogy ezt egy év általom emelt várrakkal együtt Rozgonyi Osvát felső magyarországi főkapitány kezébe adja át.

Sajó, a csehek vára, 1459-ben foglalták el tőlük a Dobsinától dny.-ra eső mai Sajó falu mellett emelkedett.

Serke a Lorántfiaké, 1443-ban Giskra megvívta s 1460-ban Mátyás király foglalta vissza.

Szécs (Rimaszécs), Mátyás 1460-ban foglalta el a csehektől.

Városa a megyének volt, 8, u. m.

Csetnek, a Csetnekiek birtok s volt itt vasbányájok, vánjok és vasműhelyük, 1427-ben 70 jobbágyportájok; orsz. vásárjogot 1417-ben kapott.

Dobsina, 1408-ban vasbányákat, 1429-ben rézbányákat említenek itt s az egész században virágzott a bányászat, 1417-ben nyert vásárjogot, földesurai a Csetnekiek és Bebekék folyvást viszálykodtak; előbbieknél 7, utóbbiaknál 46 portájok volt.

Gede vagy **Gedealja,** (ma Várgede), a Lorántfiak birtok 38 portával.

Gömör, a Gömöri-, ennek kihaltával a Perény-es., majd Rozgonyi Sebestyén és Szapolyai Imre birtoka. A megyének már a XIV. században e város a **székhelye,** népességre második községe, 105 portával.

Jolsva, sorsa a hasonlóváréval közös, 1427-ben a megye legnépesebb városa 155 portával.

Pelsőcz, a XV. század közepén lett város, a Bebekéké 52 portával.

Rozsnyó, az esztergomi érsek birtoka.

Szécs (Rimaszécs), a Szécsiek birtoka 41 portával, 1460-ban a Rozgonyiaknak adja a király, 1481-ben ismét a Szécsiek kezébe találjuk, 1498-ban merül fel Rimaszécs névvel.

Ezután a megye helységeit sorolja fel a szerző, szám szerint 390-et. Ezek közül csak a jelentékenyebbeket említem fel, u. m. Agtelek 26 portával, Ardó 31 portával, Berzete 53 p., Dobóca 55 p., Gieze 32 p., Gombaszeg pálos kolostorral, Hangony szintén pálos kolostorral, Hanva 30 p., Jánosi benezés apátsággal s ennek 8 portájával, Kelemér 40 p., Kövi 81 p., Krasznahorka (ma Krasznahorka-Várallya) 67 p., Liece 39 p., Mál (Mélé) 41 p., Oláhpataka 33 p., Putnok 53 p., Rester 33 p., Nagy-Rőcze 70 p., Felső-Sajó 36 p., Serke 64 p., Tornallya 46 p., olykor itt is tartotta a megye gyűléseit a XV. században, Kis- és Nagy-Vészverés, első 23, a másik 32 portával Megjegyzem, hogy a porták száma mindezen helységek és városokban az 1427-ik évben értendő.

Most a megye főbb birtokosait, összesen 207-et, sorolja elő szerző. Ezek közül a leggazdagabbak és leghatalmasabbak a következők:

Bebek és Csetneki rokon, megosztott, de folyton viszálykodó családok, főfészek: Csetnek, Pelsőcz, Krasznahorka, Kövi, Dobsina, melyekhez a Bebekeknek mintegy 36, a Csetnekieknek 27 faluk tartozik e korban.

Derenesényi-es., a Rimától nyugatra nagy birtokai, délen Pádár és Balog, északon Tiszolez táján Polom, Krokova falvakig terültek 2 erősséggel s 45-55 faluval.

Lorántfi-es., melyvel rokon, az ősi Rátold-nemből származva, a Feledi- és Jolsvai-es., mintegy 20 falura terjedő uradalmak magvát Gede, Serke és Kapla képezték; a Jolsvai-családé még Jolsva vár és város.

Szécsényi-es., mely Nógrádban volt törzsökös, a megye nógrádi szélein birt.

Szécsi-es. birtoka Rimaszécestől Balogig terült, s mintegy 24 faluból állt.

Tekintélyes birtoka volt az esztergomi érseknek; az egyik északon a rozsnyói uradalom, a másik délen: Putnok vidékén

Más előkelő családok, melyek csak időszerűleg birtok egyes birtokokat: a Perényi, Rozgonyi, Szapolyai, Kompolti, Pető, Ország, Besenyő, Berzevici családok.

A közép-nemesség sorából pedig terjedelmesebb birtokokkal birtok: az Abafi, Bakos, Balogi, Danes, Giczei, Hámvai, Jánosfalvi, Putnoki, Reeski, Szentkirályi, Tornaljai stb. családok.

Végül a megye e korból ismeretes főispánjait sorolja fel szerző. Ugyanis Lorántfi György 1443-ban, Rozgonyi Simon egri püspök és kir. főkancléllár 1445-ben, Bebek István 1447-ben, Pelsőcz László 1448-ban, Czobor Mihály 1454-ben és Tárnok Demeter voltak főispánok.

Ezekben kívántam ismertetni Dr. Csánki Dezső buzgó és fáradhatatlan történetbúvárunk sok nehézség és fáradsággal készült munkájának megyénkire vonatkozó részét.

S. I.

A látszat esal.

Ebéd után Nagy Frigyes megtette rendes sétáját, mint mindig, egy most is magával vitte Pollnitz bárót, ki különben kamarása volt.

— No kedves báróm, elmegy-e ma a vigadó nagy álarozos báljára?

— Mindenesetre Felség.

— Annál jobb, legalább egyet felismerek, arról bizonyos vagyok.

— Nem merek ugyan ellentmondani, de alig hiszem, hogy én legyek az, kit Felséged felismer.

— Hát önt Pollnitz fel nem ösmerném? Magát, kit mindig látok, ki folyton velem van?

Pollnitz habozott a felelettel, de a király mindig hevesebb és hevesebb lett.

Oly ostobának tart maga engem, hogy fel meri tételezni azt. . . Ejnye, ejnye. . . Ez már sok! En nem ismerném fel? Vigyázzon magára! Vigyázzon magára!

A báró ereiben kezdett hűlni a vér.

— De Felség, én csak éppen úgy gondolom, hogy miszerint, minthogy. . . dadogá zavartan.

— Semmit se gondoljon; de annyit mondok magának, hogy ott legyen a bálon és ha aztán felismerem, akkor tudom meglakol! . . .

A kamarás humora kezdett visszatérni.

— Es ha még sem ismer fel Felséged?

Frigyes összeránczolta szemöldökeit.

— No akkor — mondá — ezer Frigyes-arany úti a markát.

— Ezer köszönet előre Felség, mert ugyan jó lesz az a kis pénz hitelezőimnek és aztán. . .

— No, no! — mondá Frigyes szelidebben — ne örüljön előre; ne dicsérd a napot nyugta előtt. Most pedig távozzat.

Pollnitz agyában már élt a terv és úgy tett a ravasz udvaronc, hogy azt végrehajtsa. — Beszölt Berlin egyik legfényesebb ékszerboltjába:

— Stahlbock urat kérem, szólt a hajlongó segédhez, ki sietve hívta be urát az irodából.

— Ah! hozta Isten kedves kamarás ur! de rég nem volt szerencsém. Talán egy kis gyűrűcsém, óra, láncz vagy szép mellű tetszik? Most kaptam éppen új szállítmányt a legdíszesebb szerekből.

— Hjah édes Stahlbockom, kell ám nekem óra is, láncz is, gyűrű meg tü is, sőt gyémánt ékszerekre is nagy szükségem volna.

Az ékszerész bámulva nézte Pollnitzet.

— Az Istenért, milliókat örökölt, vagy tán. . .

— Dehogy örökölt — szólt komikus hangon a kamarás — kell, hogy ma roppant kincs birtokába jussak, ha ebben segít kedves barátom, azaz ha kölcsönzi ékszereit, nemcsak eddigi tartozásomat törlesztem, de még 1000 márkát is fizetek.

— Oh! kérem tessék csak válogatni! — válaszolt készséggel Stahlbock.

Nappali fényben usztak a berlini redout termei, melyeket a ragyogó öltözetek és tündöklő ékszerekkel vetélkedő álarozosok zsufolásig betöltöttek. Ismét álarozos lépett a terembe. — De milyen! Ki látott még ilyen fényt, szemkáprázató öltözetet, ki annyi és olyan ékszer, mint a minőt e török viselt. Rubin, gyémánt, smaragd, saphir és másféle drága kövekkel mintegy telehintettek látszott az érdeműs — mert hogy az volt, muttatta sok kinese — álarozos.

— Ki az? Ki ismeri? Mi a neve? Honnan jött? Ily kérdéseket vetettek fel a teremben.

Felsenburg gróf, ki spanyol grand jelmezt viselt, végre oda lépett a basához.

— Tartsa meg soká Allah drága életét — mondá.

— Hintsen rózsát a te pályádra is, — válaszolá a basa.

— Mondd meg oh jámbor műzülman, ki vagy?

— Minek az?

— Tömerdek kinesed miatt kérem.

— Takarékoságom szerzé meg és az fogja növeszteni.

— Szent isten! — bocsássa meg a proféta e felkiáltást, még szaporítani akarod vagyonomat.

— Oh van tervem, mely megkétszerezi vagyonomat.

— Mi lehet az?

— Valóban, mondá a török komoly hangon, tervem Poroszomnak roppant jövedelmeket fog hajtani.

Felsenburg kiesett szerepéből. Elfelejtte, hogy álarozos bában van.

— Uram, — mondá élénken, — ön szerencsés! Közölje velem tervét és én egész befolyásomat felhasználom a királynál, hogy azt pártfogolja.

— Fogadja köszönetemet Uram, — válaszolt a török, — de én csak ő felségének szólhatok, hogy azt pártfogolja.

— Gazdag ültetvényes Amerikából, nem! bankár Párisból, — hangzott a terem egyik oldalán, — dehogyan az! — a másikon, — valóban török basa, kinek annyi a piasztere, hogy megszámlálni sem tudja.

Felsenburg nagy nógatására elmondta beszélgetése eredményét, és nem sokára az egész teremben tudták, hogy az ültetvényesnek, a bankárnak, a basának tervei vannak.

Egy igénytelen dominó lépett a basához és azt egy esendesebb helyre vonzolta.

Boesánatot tolokadómért — szólt — valóban oly nagy tervei vannak?

A basa meghajította magát

Közölje velem a saját érdekében, egy részöket legalább. En a király kamarása vagyok, Pollnitz báró, s mint tudja, jó viszonyba vagyok vele.

— Ösmernem ő felsége ön iránt való jóakarátát, de csakis ő felségének szólhatok.

A dominó lerántotta álarozát.

— Ejnye no! hát én vagyok a király — szólt türelmetlenül, most közölje velem a titaát, mely annyira kíváncsivá tett.

A basa szintén lerántotta álarozát.

— En meg Pollnitz báró vagyok — szólt a báró mosolyogva.

Ferber Albert.